

5. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ

О.В. Костиця

Національний університет харчових технологій

Діяльність недержавних пенсійних фондів призводить до розвитку і збільшення інвестицій у економіку країни, що можливо завдяки використанню перспективних пенсійних активів, які громадяни заощаджують на час пенсійного віку. Розвиток системи недержавних пенсійних фондів (НПФ) в Україні дозволить досягти позитивних наслідків у вигляді покращення соціального становища пенсіонерів і ефективного розвитку фінансової системи держави. Для дослідження впливу НПФ на економіку країни розглянемо їх вплив на невід'ємну складову фінансової системи, а саме фінансові ринки.

Відповідно до законодавства України НПФ – це юридична особа, яка має статус неприбуткової організації, функціонує та проводить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду і володіє ліценцією на надання послуг у накопичувальній системі пенсійного страхування [1].

Громадяни можуть на добровільній основі брати участь у системі недержавного пенсійного страхування з метою отримання додаткових фінансових надходжень до пенсійних виплат загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. У розвинених країнах частка добровільних накопичень у загальній сумі пенсійних виплат становить близько 60%.

Одним із завдань фінансових ринків є акумулювання та ефективно розміщення заощаджень, наявних в економіці, тобто забезпечення руху фінансових ресурсів від тих, хто їх заощаджує, до тих хто, їх потребує. НПФ, у свою чергу, мають змогу стати вагомими фінансовими посередниками на фінансовому ринку України, що будуть забезпечувати рух фінансових ресурсів від заощаджувачів до позичальників.

НПФ як посередники фінансового ринку виконують такі функції:

- надають послуги з пенсійного забезпечення;
- виступають фінансовими посередниками між тими, хто володіє вільними фінансовими ресурсами, та тими, хто їх потребує;
- є інвесторами, оскільки акумульовані НПФ фінансові ресурси вкладаються у різні інструменти фінансового ринку.

2014 р. був позитивним у діяльності та розвитку НПФ. Так, на середину 2014 р. кількість учасників НПФ збільшилась з 588,8 тис. осіб у

2013 р. до 837,7 тис. осіб у 2014 р. (приріст склав 42,3%). Переважну більшість учасників (63,6%) становлять особи віком від 25 до 50 років [2]. У табл. 1 наведено основні показники діяльності НПФ в Україні станом на кінець першого півріччя 2013 року – першого півріччя 2015 року.

З табл. бачимо, що деякі показники показали регрес в порівнянні з 2014 роком, але все одно можна стверджувати про розвиток НПФ навіть у період складної економічної ситуації в Україні. Оскільки прибуток від інвестування активів НПФ напряму залежить від загальної вартості активів, то можна стверджувати про те, що попри скорочення в 2015 році цих показників, вони залишаються на високому рівні і інвестиційна діяльність приносить свої плоди.

Таблиця

Основні показники діяльності НПФ в Україні

Показники	Станом на 30.06.2013	Станом на 30.06.2014	Станом на 30.06.2015	Темпи приросту, %	Темпи приросту, %
				станом на 30.06.2014/ станом на 30.06.2013	станом на 30.06.2014 / станом на 30.06.2013
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	61,3	56,5	56,5	-7,8%	0%
Загальна кількість учасників НПФ, тис. осіб	588,5	837,7	833,5	42,3%	-0,5%
Загальна вартість активів НПФ, млн. грн.	1 831,8	2 381,3	2 157,1	30,0%	-9,4%
Пенсійні внески, всього, млн. грн.	1 442,7	1 722,8	1 845,6	19,4%	7,1%
Пенсійні виплати, млн. грн.	274,3	339,7	502,2	23,8%	47,8%
Кількість учасників, що отримали/отримують пенсійні виплати, тис. осіб	68,9	71,0	79,7	3,0%	12,3%
Сума інвестиційного доходу, млн. грн.	807,4	1 167,6	1 014,6	44,6%	-13,1%
Прибуток від інвестування активів НПФ, млн. грн.	685,9	1 013,4	822,6	47,7%	-18,8%

Джерело: складено автором за даними [2]ю

Отже, НПФ залучають значну кількість вільних фінансових ресурсів населення і залучають їх в інвестиційну діяльність. Вони здійснюють грамотну інвестиційну політику у часи складної економічної ситуації в Україні і основні показники їхньої діяльності продовжують зростати. На основі опрацьованих показників можна стверджувати, що роль НПФ на фінансовому ринку буде зростати, а обсяг їхніх активів з кожним роком збільшуватиметься.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України 9 липня 2003р. №1057-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.

2. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 30.06.2015 [Електронний ресурс] // Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України: [сайт]. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/INFO/NFP_I%20piv%202015.pdf.

Науковий керівник – Побережна М.П., к.е.н.